

Joan Baptista Xuriguera, entre la política i la literatura

La investigació literària necessita revisar autors oblidats, rellegir períodes amb una gran amplitud de mires, exhumar documentació inèdita o pràcticament desconeguda, replantejar enfocaments conceptuals i metodològics des d'òptiques noves, traçar lligams amb altres tradicions literàries amb què comparteix influències i afinitats, analitzar els corrents vells i nous des de plantejaments crítics sòlids, etcètera. De la universitat estant, també tenim l'obligació que la recerca erudita no es quedi en els cenacles per a l'autoconsum de les minories investigadores, sinó que, ben al contrari, cal que sigui airejada i divulgada al màxim per tal d'ampliar el patrimoni i els referents literaris del bagatge cultural mitjà del país i, amb el consens cívic imprescindible, per tal de reconstruir la memòria de les lletres catalanes amb la màxima obertura possible.

El Grup d'Estudis de Literatura Catalana Contemporània (GELCC) de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) ha organitzat el simposi *Escriptors dissidents: Joan Baptista Xuriguera, entre la política i la literatura*, que tindrà lloc el 12 de novembre a la Sala de Graus de la Facultat de Filosofia i Lletres de la UAB, amb l'objectiu d'oferir, l'any de la commemoració del centenari del seu naixement, una aproximació polièdrica a la vida i l'obra d'aquest escriptor ponentí (*). Com a dissident, Xuriguera no tan sols va perdre la guerra contra el feixisme, sinó que també, per la seva militància al Partit Obrer d'Unificació Marxista, va veure com era perseguit pels qui, en teoria, lluitaven en el mateix front. El compromís militant de Xuriguera durant els anys trenta es reconduïx, en l'exili immediat i durant la postguerra, en la seva participació activa en la resistència cultural i en l'intent de mantenir com fos la flama d'una cultura sotmesa al genocidi franquista.

El simposi *Joan Baptista Xuriguera, entre la política i la literatura* s'inscriu en els actes programats en el marc de *Barcelona, capital de la República (1938)*, un projecte del Centre d'Estudis sobre el Franquisme i la Democràcia de la UAB, amb la col·laboració de la Fundació Carles Pi i Sunyer, que vol commemorar la triple capitalitat de Barcelona durant el 1938, any en què hi confluïren tres governs: el de la República, el basc i el català. Entre les activitats promogudes dins d'aquest projecte commemoratiu, cal destacar la inaguració a l'Institut del Teatre de Barcelona, el propassat 14 d'abril, de l'exposició itinerant *Teatre en temps de guerra i revolució (1936-1939)*, organitzada per la Direcció General de la Memòria Democràtica, que es podrà visitar al Campus de la UAB durant la segona quinzena d'octubre, i el congrés *Barcelona, 1938. Capital de tres governs. Política i cultura*, que se celebrarà a la Casa Golferichs de Barcelona, els propers 18-21 de novembre.

Com a part integrant d'aquest projecte global, el programa del simposi dedicat a Joan Baptista Xuriguera constarà de quatre ponències, a càrrec d'especialistes en cada aspecte, sobre la implicació de l'escriptor ponentí en el POUM (Joan Serrallonga, UAB), l'activitat literària dels germans Xuriguera, Joan Baptista i Ramon (Josep Camps, UOC), la novel·la (Jordi Castellanos, UAB), la poesia (Enric Falguera, UdL) i el teatre (Francesc Foguet, UAB). Completarà aquesta visió general sobre la vida i l'obra de Xuriguera una taula rodona, moderada per Montserrat Bacardí (UAB), que, amb el títol de *Joan Baptista Xuriguera, un testimoni de les convulsions del segle XX*, aplegarà també la

participació d'experts en el període i/o en l'autor: Maria Campillo (UAB), Josep Camps (UOC), Pau Xuriguera (el fill de l'escriptor) i Francesc Vilanova (UAB). Clourà la jornada la inauguració de la mostra biobibliogràfica sobre Joan Baptista Xuriguera i de l'exposició virtual, confeccionada per la Biblioteca d'Humanitats de la UAB amb l'ineestimable ajut de Pau Xuriguera, així com la presentació de les darreres novetats editorials sobre l'escriptor.

Com a derivació del simposi, la revista *Serra d'Or* publicarà, el mes de novembre, un petit monogràfic dedicat també a Joan Baptista Xuriguera en què alguns dels participants en la trobada acadèmica valoraran bàsicament la seva aportació en les lletres catalanes. Les contribucions a aquest monogràfic i les del simposi s'avenen amb l'esforç que, des d'institucions, editorials i persones diverses, s'ha fet durant aquests darrers anys per donar a conèixer l'obra de Xuriguera. Sigui per mitjà de l'edició: les novel·les escrites durant els anys de la República (*Desembre, Hilde, Margarit*); la poesia inèdita (*L'horta daurada*) i el teatre bèl·lic i revolucionari (la peça breu *Els pares dels soldats*). Sigui en l'àmbit dels estudis literaris: els monogràfics especials com ara el que li ha dedicat la revista *Urc* en el número 23, de setembre de 2008, o el volum de la sèrie *Centenaris*, a càrrec de la Institució de les Lletres Catalanes. Complement d'aquestes iniciatives, moltes de les quals adquireixen un caire d'homenatge i de reivindicació, el simposi de la UAB aspira sobretot a il·luminar millor la trajectòria intel·lectual i l'obra creativa d'un dels escriptors que, si en la preguerra se situava en un dels camins que prenia la modernitat literària, el del compromís revolucionari, en la postguerra i durant els primers anys de la *soi-disant* democràcia es va veure atrapat per un temps i per un país vençuts.

Josep Camps i Francesc Foguet
Coordinadors del simposi
Bellaterra, 19 de juliol de 2008